

Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä

Kalanviljelyn kesäpäivät 28.8.2024

Risto Lampinen, MMM/LVO

Ajankohtaisia vesiviljelyä koskevia asioita ministeriössä

1. Vesiviljelystrategian toteuttaminen
2. Hallitusohjelman vesiviljelyä koskevien kirjausten eteneminen
3. Muut keskeiset vesiviljelyn asiat ja hankkeet:
 - EMKVR:n investointituet
 - Vesiviljelyn kehittämisohjelma, VEKE
 - Sijainninohjaussuunnitelman päivittäminen
 - Kalavaltiohankkeen toteutus

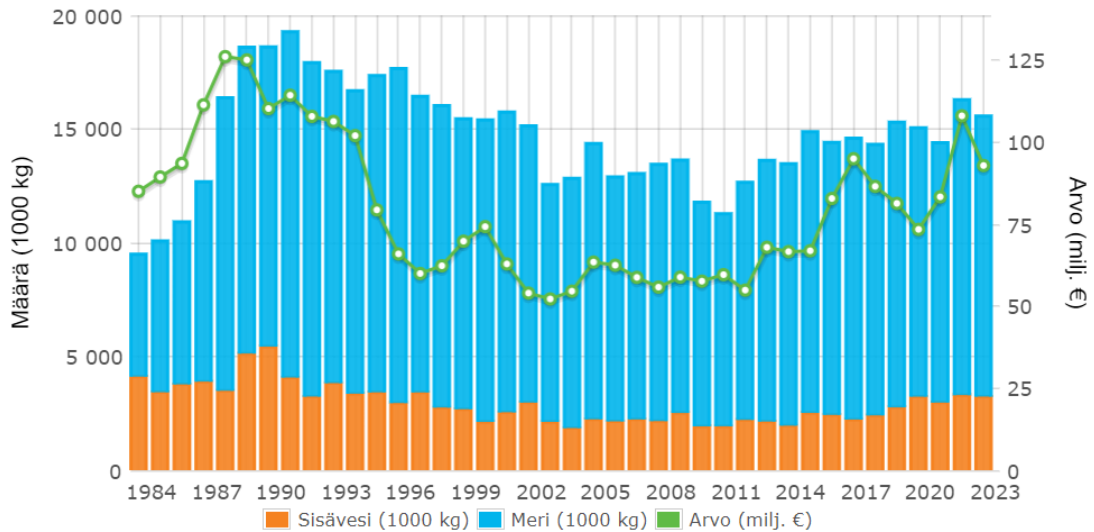
1. Vesiviljelystrategian 2030 toteutus

- Tavoitteena on 25 000 tonnin tuotanto Manner-Suomessa siten, että toiminnan kasvu ei vaaranna vesien- ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamista.
 - Avoimille merialueille Pohjanlahdelle on saatu viime vuosina uusia aiempaa suurempia ympäristölupia vesiviljelylle.
 - Kiertovesilaitoksille ja myös jokialueille on myönnetty uusia viljelylupia.
 - Luvat eivät vielä selkeästi näy tuotannon kasvuna 2021 - 2023. Lähivuosina kasvun pitäisi realisoitua.

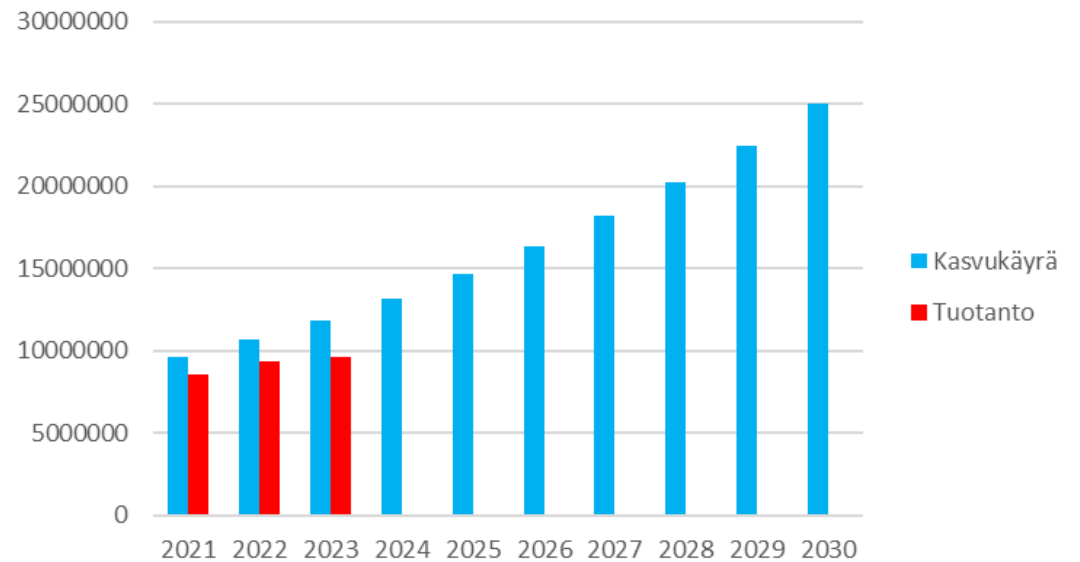
Vesiviljelystrategian mukainen kestävä kasvu

Reaaliarvo

Lähde: SVT: Luonnonvarakeskus, Vesiviljely.

Vesiviljelytuotanto Manner-Suomessa

2. Hallitusohjelman keskeiset kirjaukset vesiviljelystä

- Kotimaisen kalan kulutusta, saatavuutta ja vientiä lisätään keventämällä kalankasvatukseen liittyvää luvitusta ja sääntelyä.
- Jatketaan kotimaisen kalan edistämishojelman ja vesiviljelystrategian toimeenpanoa.
- Kiertotaloutta hyödyntämällä vähennetään kalankasvatuksen ravinnepäästöjä.
- Hallitus selkeyttää lainsäädäntöä siten, että ympäristölupaharkinnassa voidaan rajatusti huomioida elinkeinonharjoittajan vapaaehtoisesti hakemuksessaan esittämät kompensaatiotoimet samaan haittaan samalla vaikutusalueella ja asettaa niitä koskevia lupaehtoja.

Vesiviljelyalan toiveet sääntelylle

- Suomen Kalankasvattajaliitto on esittänyt mm. alla olevat toiveet luvituksen ja sääntelyn keventämisestä:
 - Siirrytään toistaiseksi voimassa oleviin lupiin
 - Ympäristöluvan pitäisi mahdollistaa päästöjen seuranta kolmen – viiden vuoden liukuvan keskiarvon perusteella
 - Lupakynnystä tulee nostaa luonnonravintolammikoille
 - Sisävesien laitoksille pitäisi saada suurempia lupia mm. poikastuotantoon
 - Talvisäilytyspaikat turvattava avomerituotannon kehittämisessä
 - Typpirajoitus tulisi poistaa ympäristöluvista
 - Kiertovesikasvatuksen luvitusta tulisi sujuvoittaa

Virkamieskeskustelut YM:n kanssa

MMM ja YM kesken on keskusteltu hallitusohjelman kirjauksista. Keskustelut ovat toistaiseksi keskittyneet seuraaviin asioihin:

- Voidaanko luvitusta ja sääntelyä keventää nostamalla ympäristöluvan kynnystä nykyisestä 2 tonnin lisäkasvusta/rehukäytöstä?
- Voisiko pieniä ja kehittyviä laitostyyppejä sekä RAS:t siirtää ilmoituksenvaraisiksi?
- Voidaanko lupiin sisällyttää joustavuutta päästömäärien seurannassa perustuen esim. 3 vuoden liukuvaan keskiarvoon?
- Voidaanko poikkeustilanteiden varalta ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi kehittää lainsäädäntöä siten, että lupamääräysten rajoja voisi painavasta syystä tilapäisesti ylittää?

Hallitusohjelman kirjausten seuranta

- Ministeriön asettamassa Vesiviljelyn kehittämissryhmässä seurataan hallitusohjelman kirjausten toimeenpanoa. Kalankasvattajaliitto ja eräät vesiviljely-yritykset osallistuvat kehittämissryhmän työhön.
- MMM ja YM jatkavat syksyllä keskusteluja kirjausten toimeenpanosta.
- Kirjausten toimeenpanosta keskustellaan myös ministeritasolla.

Yhden luukun lainsäädäntöhanke

- Hallitusohjelmaan perustuva hankkeen tavoitteena on sujuvoittaa yhden valtakunnallisen toimivallan omaavan lupa-, ohjaus- ja valvontaviranomaisen mallissa ympäristöön vaikuttavien hankkeiden lupamenettelyjä.
- Tavoitteena on lisäksi parantaa päätösten laatua, lisätä ennakoitavuutta ja vähentää tarvetta muutoksenhakuun.
- Uuteen Valtion lupa- ja valvontavirastoon sijoitetaan vesiviljelyn kannalta keskeiset aluehallintoviranomaiset ja ELY-keskusten ympäristötehtävät.
- Asiaa koskeva luonnos hallituksen esitykseksi on 30.8.2024 päättyvällä lausuntokierroksella.

Yhden luukun lainsäädäntöhanke, konkreettiset ehdotukset

- Lupa- ja valvontavirasto koordinoisi lupahankkeen vaatimien arviointi-, selvitys- ja lupamenettelyjen kokonaisuutta lupamenettelyiden sujuvoittamiseksi
- Lupa- ja valvontaviraston on esitettävä arvionsa lupapäätöksen antamisajankohdasta ja julkaistava se tietoverkossa. Lupa- ja valvontaviraston on päivitettävä arviota tarpeen mukaan, mikäli arvio käsittelyajasta merkittävästi muuttuu.
- YVA:n kohdentaminen entistä paremmin vain merkittäviin ympäristövaikutuksiin
- Hankkeesta vastaavalle oikeus aloittaa YVA-menettely omasta aloitteestaan
- Natura-lausunnon antamisen määräajan lyhennys 6 --> 4 kk

3. EMKVR-tuen enimmäismäärien muutos vesiviljelyssä

- EMKVR:n Suomen ohjelmassa vesiviljelytoimenpiteisiin on varattu yhteensä noin 30 miljoonaa euroa.
- Maa- ja metsätalousministeriön ja ELYjen tilannearvion mukaan vesiviljelyinvestointeihin varattu rahoitus olisi käytetty loppuun vuoden 2024 loppuun mennessä, mikäli aiemmin jätetyt ja tiedossa olleet hakemukset olisi rahoitettu aikaisemman investointitukitason mukaisesti.
- Laskemalla tukitasoa maltillisesti ja asettamalla hankekohtaiselle tuelle enimmäismäärä varmistettiin rahoituksen riittävyys koko ohjelmakaudelle.
- Vesiviljelyn tuen enimmäismäärä laskettiin 30 prosenttiin ja hankekohtaiseksi enimmäismääräksi asetettiin 600 000 euroa. Erityisperusteilla tuen enimmäismäärä voi nousta 50 prosenttiin ja hankekohtainen enimmäismäärä 800 000 euroon.
- ELY-keskus voi lisäksi maa- ja metsätalousministeriötä kuultuaan päättää korkeamman tuen myöntämisestä sellaisiin erikseen määriteltyihin tarkoituksiin, joiden toteuttaminen on kalatalouden kehittämisen kannalta strategisesti tärkeää.

3. Muut keskeiset vesiviljelyn hankkeet

- Vesiviljelyn kehittämisohjelma VEKE on käynnistynyt ja sen fokus on ympäristövaikutuksissa, kalojen hyvinvoinnissa, ravinteiden talteenotossa sekä digitaalisissa ratkaisuissa. Huomenna kuulemme siitä tarkemmin.
- Vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelman päivitystyö on edennyt vaiheeseen, jossa laaditaan karttoja ja pohditaan eräiden kriteerien määrittelyä ja merkitystä.
- Sijainninohjaussuunnitelma teksteineen on tarkoitus saada valmiiksi syksyn loppuun mennessä.
- Kalavaltio -hankkeessa on edetty YVA tarvearviointiin Kristiinankaupungin hankkeen osalta sekä lupahakemuksen viimeistelyyn Isokarin hankkeen osalta. Muita hankealueita on itäisellä Suomenlahdella. Mahdolliset luvat tulisivat Metsähallitukselle, joka kilpailuttaisi ne yrityksille.

Kiitos

